

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/39/2020
Identifikačné číslo spisu:	6116011011
Dátum vydania rozhodnutia:	27.04.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Šišková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:6116011011.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Martiny Zeleňakovej v trestnej veci obvineného R. K., pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona a iné v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí konanom 27. apríla 2021 v Bratislave, o dovolaní obvineného R. K. proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica z 19. januára 2017, sp. zn. 1Tk/4/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku dovolanie obvineného R. K. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Banská Bystrica (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 19. januára 2017, sp. zn. 1Tk/4/2016 uznal obvineného R. K. (ďalej tiež „obvinený“ alebo „dovolateľ“) vinným z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe, že

- dňa 19. mája 2016 v presnejšie neustálenom čase pred 12:30 hod. v kuchyni rodinného domu na B. ulici č. XXX/XX v S. K. Y., okres V., po predchádzajúcej konzumácii alkoholu a následnej hádke s manželkou H. K. D., nar. XX. X. XXXX, tr. bytom B. XXX/XX, S. K. Y., okr. V., zobral z kuchynského stola postupne kuchynské nože o celkovej dĺžke 21,5 cm, s dĺžkou čepele 11,5 cm a o dĺžke 22 cm s dĺžkou čepele cca 10 cm, ktorými ju opakovane, strednou až väčšou intenzitou a prudkosťou bodal do hrudníka a krku spredu a zozadu do chrbta, čím jej spôsobil deväť bodnorezných poranení a to štyri bodnorezné rany na hrudníku spredu, jednu bodnoreznú ranu na krku spredu a štyri bodnorezné rany na chrbte zozadu v rôznej hĺbke prenikajúce bodnými kanálmi cez kožu do podkožia, v prípade bodnej rany na hrudníku vpravo a bodnej rany na chrbte vpravo s prienikom do pľúc poškodenej s následným krvácaním a nasatím vzduchu do pohrudnicovej dutiny - hemopneumothorax a mäkkých tkanív trupu, kde tieto zranenia viedli k ohrozeniu funkcie životne dôležitých orgánov H. K. s potrebou zákroku rýchlej zdravotnej pomoci (RZP), jej prevozu do nemocnice a včasného chirurgického operačného ošetrenia s drenovaním pravej pohrudnicovej dutiny, čím nedošlo k usmrteniu.

Za to okresný súd uložil obvinenému podľa § 145 ods. 2 Trestného zákona, za použitia § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 8 Trestného zákona, § 36 písm. 1) Trestného zákona, § 39 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. b) Trestného zákona, § 46 Trestného zákona trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona uložil okresný súd obvinenému aj trest prepadnutia veci, a to 2 ks kuchynských nožov s čiernou rúčkou. Zároveň súd prvého stupňa podľa § 73 ods. 2 písm. d) Trestného zákona uložil obvinenému ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou a podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona ochranné opatrenie - ochranný dohľad v trvaní 2 roky. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku okresný súd obvinenému súčasne uložil povinnosť nahradiť poškodenému Union zdravotná poisťovňa, a.s., so sídlom Bratislava, Bajkalská 29/A, IČO: 36 284 831, škodu spôsobenú trestným činom vo výške 2.030,32 Eur.

Proti vyššie uvedenému rozsudku okresného súdu podal obvinený R. K. vo svoj prospech, prostredníctvom svojej obhajkyne JUDr. Lucie Filipkovej, advokátky so sídlom v Banskej Bystrici, Sládkovičova 26, dovolanie, a to z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

V písomných dôvodoch podaného dovolania obvinený namietal zásadné porušenie jeho práva na obhajobu tým, že ním zvolený obhajca, ktorý ho obhajoval v prípravnom konaní a v konaní pred súdom prvého stupňa, sa nezúčastňoval na vyšetrovacích úkonoch a tým mu, podľa jeho názoru, nemohol poskytnúť dostatočnú a kvalifikovanú obhajobu tak, ako to predpokladá ustanovenie § 44 ods. 1 Trestného poriadku. Namietal ďalej, že obhajca ho pred hlavným pojednávaním konanom 19. januára 2017 len stručne informoval, že mu vzhľadom na hrozacu vysokú trestnú sadzbu odporúča učiniť priznanie viny, respektíve vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku podľa § 257 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a neinformoval ho o dôkaznej situácii, a to najmä v tom smere, že poškodená - manželka obvineného a ani pri skutku prítomný svedok B. W., priamo nepotvrdili jeho spáchanie obvineným s tým, že zo spáchania skutku ho neusvedčujú ani pachové stopy č. 10 a č. 11 zabezpečené z kuchynských nožov. Obvinený v podanom dovolaní ďalej uviedol, že na skutok ako taký sa pre značný obsah alkoholu takmer nepamätá a vyhlásenie o nepopretí spáchania skutku učinil len na odporúčanie svojho zvoleného obhajcu. V tejto súvislosti dovolateľ taktiež uviedol, že z obsahu zápisnice o hlavnom pojednávaní z 19. januára 2017, nie je možné konštatovať vykonanie poučenia v zmysle ustanovenia § 257 ods. 5 Trestného poriadku. Záver o nedostatočne kvalifikovanej obhajobe obvinený vyvodil aj zo skutočnosti, že nebol upozornený na prípadnú zlú právnu kvalifikáciu skutku, pretože aj keby sa skutku dopustil, mal byť správne kvalifikovaný ako trestný čin opilstva podľa § 363 ods. 1 Trestného zákona. V podstate na základe vyššie uvedených dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie zákona z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, zrušil rozsudok okresného súdu a súdu prvého stupňa prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Krajskej prokuratúry Banská Bystrica (ďalej tiež „prokurátor“), ktorý uviedol, že obvineným namietaná údajná pasivita jeho obhajcu, nebola zaznamenaná, obhajca sa osobne zúčastnil viacerých vyšetrovacích úkonov a výsluchov obvineného a zo strany obvineného ani nebola vznesená žiadna námietka proti procesnému postupu obhajcu. Zároveň prokurátor vyjadril názor, že spôsob vedenia obhajoby obhajcom, stojí mimo uplatneného dovolacieho dôvodu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], pretože súd nemôže hodnotiť a preskúmať kvalitu poskytovaných právnych služieb v rámci právneho vzťahu klient a obhajca, pričom uvedené platí o to viac, že v prejednávanej veci išlo o obhajcu zvoleného priamo obvineným. K právnomu posúdeniu skutku ako trestného činu opilstva podľa § 363 ods. 1 Trestného zákona prokurátor v podanom vyjadrení uviedol, že takéto posúdenie neprípadovalo do úvahy, pretože u obvineného nebola pribratými zmluvnými zistená duševná porucha v čase spáchania skutku. Na podklade vyššie uvedeného prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku)

pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku). Súčasne však zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, pretože bolo podané neoprávnenou osobou.

V prejednávanej trestnej veci rozhodol okresný súd v úvode označeným rozsudkom o vine a treste obvineného R. K. na hlavnom pojednávaní konanom 19. januára 2017, ktorému predchádzalo vyhlásenie zo strany dotknutého obvineného podľa § 257 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, ktoré sa považuje za priznanie skutku (§ 257 ods. 4 Trestného poriadku), pričom na všetky otázky uvedené v § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g) a h) Trestného poriadku odpovedal kladne („áno“). Následne súd prvého stupňa vyhlásenie obvineného R. K. prijal a vzhľadom na prijaté vyhlásenie o vine rozhodol, že vykoná len dokazovanie súvisiace s výrokom o treste, ochrannom opatrení a náhrade škody.

Podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku, ak obžalovaný na hlavnom pojednávaní vyhlásil, že je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe alebo urobil vyhlásenie podľa odseku 4, súd v tomto rozsahu postupuje primerane podľa § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g) a h) a zároveň obžalovaného poučí, že súdom prijaté vyhlásenie o vine, ako aj súdom prijaté vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním, okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c).

Z citovaného ustanovenia § 257 ods. 5 Trestného poriadku však vyplýva, že proti rozsudku súdu prvého stupňa po prijatí vyhlásenia obvineného, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe, možno (čo do výroku o vine) podať dovolanie iba z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Aj keď v § 257 ods. 5 Trestného poriadku nie je špecifikovaný konkrétny subjekt, ktorému toto právo prislúcha, treba ho vykladať v spojení s § 369 ods. 1 ods. 2 Trestného poriadku, z ktorého vyplýva, že oprávnený na podanie dovolania v tomto prípade je len minister spravodlivosti (na podnet obvineného alebo na podnet inej osoby), a to z dôvodu, že ide o rozhodnutie súdu prvého stupňa (primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 12/2017). Rozhodnutie súdu prvého stupňa po prijatí vyhlásenia o vine je totiž, čo do výroku o vine, vychádzajúc z ustanovenia § 257 ods. 5 Trestného poriadku, odvolaním obvineného nenapadnuteľné, obvinený nie je podľa § 307 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku oprávnený na podanie odvolania proti takémuto rozhodnutiu, pritom na podanie dovolania je obvinený podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku oprávnenou osobou len za predpokladu, že ide o právoplatné rozhodnutie súdu druhého stupňa a vychádzajúc z ustanovenia § 372 ods. 1 Trestného poriadku len za splnenia podmienky, že súd druhého stupňa meritórne rozhodol (vecou sa meritórne zaoberal) o odvolaní podanom obvineným ako oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné.

Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, že v posudzovanom prípade bolo dovolanie podané neoprávnenou osobou, a preto ho dovolací súd na neverejnom zasadnutí, bez meritórneho preskúmania veci, podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku odmietol.

Na tomto závere nič nemení ani obvineným namietaný nedostatok poučenia podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku naplňajúci podľa jeho názoru dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pretože k jeho preskúmaniu by mohol najvyšší súd s ohľadom na vyššie uvedeného pristúpiť len na podklade dovolania podaného ministrom spravodlivosti.

Napriek tomu nad rámec uvedeného pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že zo zvukového záznamu dotknutého hlavného pojednávania plynie, že obvinený bol poučený o tom, že vyhlásenie o vine nie je možné vziať späť a nie je možné ho napadnúť riadnym opravným prostriedkom a aj keď nejde o doslovné zákonné znenie poučenia, podľa názoru najvyššieho súdu, podstatu poučenia v primeranej miere vystihuje.

A pokiaľ ešte obvinený namietal ne/kvalitu obhajoby v pôvodnom konaní k tomu sa žiada uviesť, že z nezávislosti advokácie (právnickej profesie) na štáte vyplýva, že vedenie obhajoby je vo svojej podstate záležitosťou medzi obhajcom a obvineným, či už mu bol obhajca pridelený v režime právnej pomoci poskytovanej štátom, alebo si ho platí klient sám. Podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sú zmluvné štáty/príslušné vnútroštátne orgány povinné zasiahnuť iba vtedy, ak nedostatky na strane ustanoveného obhajcu sú očividné, alebo ak sú na ne dostatočne upozornené iným spôsobom [rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Kamasinski proti Rakúsku, Shekhov proti Rusku), pričom to isté platí potom i pre obhajcu zvoleného obvineným (rozsudok vo veci Imbrioscia proti Švajčiarsku)].

Z relatívnej nezávislosti výkonu advokátskej praxe vyplýva, že štát advokáta neriadi a nenesie zodpovednosť za jeho činy (rozhodnutie ESLP vo veci Alvarez Sanchez proti Španielsku). Pokiaľ sa však obhajca dopustí zjavnej procesnej chyby, v dôsledku ktorej by malo dôjsť k odmietnutiu podaného opravného prostriedku, mal by príslušný súd prijať určité pozitívne opatrenia - napr. vyzvať právneho zástupcu, aby svoj omyl napravil (rozsudok ESLP vo veci Czekalla proti Portugalsku, Andreyev proti Estónsku).

Z uvedeného je teda zrejmé, že zásah súdov do vzťahu medzi obvineným a obhajcom by bol na mieste za situácie, že by išlo o očividné, na prvý pohľad zrejmé zlyhanie obhajcu, čo však nie je prípad prejednávanej veci.

Navyše podľa § 372 ods. 1, veta prvá, Trestného poriadku, oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté.

Podľa vyššie citovaného ustanovenia teda obvinený ako oprávnená osoba môže podať dovolanie, len vtedy, ak využije svoje právo podať odvolanie, o ktorom bolo rozhodnuté. V prejednávanej trestnej veci sa obvinený na hlavnom pojednávaní konanom 19. januára 2017 vzdal práva podať odvolanie, v dôsledku čoho obvinený jasne deklaroval svoj súhlas s rozsudkom okresného súdu vo všetkých jeho výrokoch, čím v súlade s vyššie citovaným ustanovením zanikla jeho možnosť podať dovolanie, pretože obvinený sa nemôže účinne domáhať ochrany svojich práv podaním dovolania, pokiaľ v základnom trestnom konaní, rezignoval na to svoje právo (podať odvolanie), ktorého využitie podmieňuje aj možnosť podať dovolanie.

Z vyššie uvedeného je teda zrejmé, že dovolanie obvineného R. K., by bolo potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, bez meritórneho preskúmania veci aj podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.